

Dr. Franc Križnar

100 let SNG Maribor v knjižni monografiji (ur. Vili Ravnjak)

Maribor, 2019, 659 str., 90,00 €

Leto 2019 je bilo v Mariboru v znamenju 100. obletnice Slovenskega narodnega gledališča ali kar vseh njenih treh izvajalskih ansamblov: Drame, Opere in Baleta. Saj tako bivša mala in stara dvorana kot sedaj že desetletja povsem na novo zgrajeni veliki avditorij združujejo največjo in osrednjo slovensko kulturno institucijo. Zasedbe so se pojavljale tako, kot si sledijo v omenjeni obširni, obsežni, da ne zapišem voluminozni knjižni monografiji urednika V. Ravnjaka. Ta v velikem knjižnem obsegu, večjem od formata A 4 (v skoraj 4 kilograme ali natančno 3,745 kilograma teži knjigi), prinaša v glavnem obširno in obsežno, bogato slikovno gradivo, urejeno po kronologiji nastanka. Besedila so prispevali še Saša Arsenovič, Blaž Brodnjak, Jerneja Ferlež, Primož Jesenko, Blaž Lukan, Tone Partljič, Zoran Poznič, Danilo Rošker, Manica Špendal, Benjamin Virč in Suzana Žilič Fišer.

Slovensko narodno gledališče Maribor je lani (leta 2019) praznovalo 100. obletnico delovanja. 27. septembra 1919 je na odru gledališča prvič zazvenela slovenska beseda. To gledališče obstaja sicer že od leta 1852, vendar je bilo takrat še nemško. Danes je

SNG največji javni kulturni zavod v državi in obenem edino gledališče v Sloveniji ter med redkimi v Evropi, ki pod eno streho združuje dramo, opero in balet ter simfonični orkester in drugo. Poleg umetnikov in drugih neposrednih (po)ustvarjalcev repertoarja so tu še strokovne in tehnične službe ter preostala logistika. V SNG Maribor je več kot 300 stalno in okrog 150 honorarno zaposlenih ljudi. Obenem pa se pod isto streho odvijata še vsakoletni osrednji festival slovenskih dramskih gledališč Borštnikovo srečanje in tekmovalstvo mladih pevskih nadarjenecov 'Ondina Otta'.

Zavesa prvega slovenskega poklicnega gledališča v Mariboru pa se je dvignila za dramsko predstavo, gledališko igro, tragedijo Jurčičevega in Levstikovega *Tugomerja*, 27. septembra 1919. Še v isti, torej v prvi sezoni (1919/1920) je bila 1. maja 1920 na sporedu prva operetna predstava *Mam 'zelle Nitouche* Francoza Louisa Augusta Florimonda Rougerja, prva opera pa »šele« v naslednji sezoni (1920/1921, 5. januarja 1921, enodejanka Čeha Vilema Bloudeka *V vodnjaku*). Kajti redno predvojno delovanje mariborske Opere sega »šele« v sezono 1922/1923 in nato traja do leta 1928. Kot prva

baletna predstava je v Mariboru zabeležena Ipavčeva pantomima *Možiček* (27. april 1926). In tako je teklo vse do lani oziroma do danes, razen s prekinitvijo v letih 2. svetovne vojne (1941–45). V tistem času so bile seveda v skladu z aktualno okupacijo v istih prostorih izključno nemške predstave, nemško gledališče.

Prelomnice, ki se v omenjeni monografiji kažejo kot najbolj pomembne, so zagotovo: ponovno, povojno in neprekinjeno delovanje (od leta 1945 naprej), delovanje Mariborske filharmonije (1950–1965), festival Teden slovenskih gledališč (1966–1970; od leta 1971 naprej imenovano Boršnikovo srečanje), delovanje Simfoničnega orkestra SNG (ki deluje od leta 1993 naprej), odprtje novozgrajene Velike dvorane (13. oktobra 1994 z uprizoritvijo Verdijeve opere *Traviata*), začetek Mednarodnega tekmovanja mladih pevcev 'Ondina Otta' (ki se odvija od leta 1999 naprej), začetek obnove Stare dvorane (prva premiera na obnovljenem odru je bila Linhartova komedija *Matiček se ženi* 15. oktobra 2003), leta 2003 pa si je SNG Maribor pridobilo nacionalni status.

Celotni kroniki ali kar kronologiji lahko sledimo od uvodnikov prek *Sobivanja različnosti*, prek *Gledališča v Mariboru pred letom 1919*, *Maribora in gledališča*, *Ključnih dogodkov*, *Stalnosti v spreminjanju: Iskanje podobe in vloge mariborske Drame v drugi polovici stoletja* (1967–2019), v *Igralskem ansamblu* (1919–2019),

Dobitnikih Boršnikovega prstana (člani in članice mariborskega SNG od leta 1970 naprej), v *Zgodovini mariborske Opere od začetkov do danes* (M. Špendal, str. 302–333), *Med velikani mariborskega opernega Parnasa*, v *Zgodovini mariborskega baleta*, *Zgodovini gradenj in obnavljanj stavbnega sklopa SNG Maribor (1848–2003)* pa vse do *SNG Maribor v jubilejni sezoni 2019/2020*, *Repertoarja Drame, Opere in Baleta (1919–2019)* s 1028 premierami v Drami, s 502 premierama v Operi, s 119 baletnimi premierami ali skupaj torej s 1649 premierami v vseh treh umetniških enotah s skupno približno 22.000 predstavami.

Navedeni so še sezname (vseh) upravnikov in umetniških vodij oziroma ravnateljev, popis (vseh) uprizoritev, statistika del, ki so bila v SNG Maribor uprizorjena največkrat; med njimi najdemo največkrat izvedena dela, repertoarno kazalo in kazalo osebnih imen, avtorji in lastniki fotografij oziroma slikovnega gradiva ter *Summary* (povzetek monografije v angleškem jeziku).

Celotna knjiga vsebuje več kot 700 slik (fotografije, gledališki listi, letaki, plakati in različnih dokumentov); med njimi najdemo dvostranske in celostranske slike, črno-bele in barvne, pa tudi miniaturre (portrete nekaterih) akterjev SNG Maribor v omenjenem več kot sto let trajajočem zgodovinskem razvoju mariborskih Drame, Opere in Baleta.

IZ ZALOŽBE ZAVODA RS ZA ŠOLSTVO

NAPOVEDUJEMO IZID NOTNE ZBIRKE

Klavirske kratkice

200 skladbic za 2. in 3. razred klavirja

V založbi ZRSŠ bo januarja 2021 izšla zbirka notnega gradiva *Klavirske kratkice* avtorja Bojana Glavine. Primorski skladatelj in učitelj klavirja je v času spomladanskega vala koronavirusne izolacije na daljavo poučeval svoje učence in za njih pisal kratke, motivacijske skladbice. Tako je nastala zbirka 200-ih skladbic za 2. in 3. razred klavirja. Naročilo na zalozba@zrss.si.

Ob novi izdaji notnega gradiva bo organiziran brezplačen 8-urni seminar z naslovom *Izobraževanje na daljavo IV: seminar za učitelje klavirja*, ki bo potekal 26. in 27. 1. 2021 v dopoldanskem času.

Prijave v Katisu na <https://lim3.mss.edus.si/katis/Uvodna.aspx>.